

OBRтни VESTNIK

Strokovni list za pouzdigost in napredek obrtništva Dravske banovine.

„OBRтни VESTNIK“

Izhaja tedensko in sicer vsak
petek ter stane:

celoletno Din 40—
polletno Din 20—
posamezna številka . . Din 1—

Glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“, „Splošne zveze obrtnih
zadrug v Mariboru“ in obrtnih društev Dravske banovine.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici,
podružnici v Ljubljani 10.860.

XV. letnik.

V LJUBLJANI, dne 19. februarja 1932.

Štev. 8.

Da se razumemo!

Ko je še pred dobrimi štirinajstimi dnevi velika večina obrtništva z največjim zadovoljstvom sprejela vest, da je prešel »Obrtni Vestnik« zopet v roke ljudi, ki jamčijo za dostojno in stvarno obravnavanje vseh perečih gospodarskih in obrtniških vprašanj, tako je z nemalim začudenjem mogla pred dnevi ista obrtniška javnost ugotoviti, da so v njeni sredi še vedno ljudje, ki nočejo prenehati s svojim separatističnim delom in ki jim je večja briga za vse drugo, kakor pa za edino pravilno stvar — stvarno in sožitno obrtniško politiko. Vnela so se nova nasprotstva.

V slovenski izdaji »Zanatlije« — pred dobrim pol letom — je našel ožji krog malkontentov, ki so se hoteli in so se tudi predstavili obrtniški javnosti kot nosilci in apostoli edinole zveličavne ideje — gospodarskega separatizma z ločeno zbornico —, najugodnejša tla za ekspanzivnost kritih separatističnih stremeljenj, ki naj že uprav standardizirano obrtniško slovo v dravski banovini zrahljajo, da bo takó delo za osebne podvige bolj dozorelo. Nehote se je povpraševal takrat naš obrtnik: »Moramo biti mar vedno le Slovenci tisti, ki ne moremo dolgo zdržati v slogi?«, vsa poštenostieča javnost pa je bila domala prepričana, da je ta komedija (in komedije te vrste trezno obrtništvo odklanja) le izbruh trenutne nevolje posameznikov in spekulativno bojno razpoloženje. Toda varala se je v svojih računih. Iz mesta je prešel »načelni« boj (?) v provinco in jel tudi tam zastrupljati pod geslom »Obrtniške osamosvojitve« oni del obrtništva, ki je bil k zastrupljenju pač nagnjen. Začasna oblast gotovih gospodov nad »Obrtnim Vestnikom« je bila najprimernejše sredstvo, da je strup za sejanje nesloge in rojstvo novih še hujših osebnih nasprotstev v naših vrstah še bolje učinkoval in da je nerazpoloženje v naših vrstah zavzelo uprav epidemičen obseg. Marsikateri naš dober tovariš bi ne nasledel besedam prerokov obrtniške osamosvojitve, da bi ga ne bilo pograbilo pisanje in način pisanja v ta vrvež poln negotovosti. Stanovsko glasililo, poprej vselej tako čislano in cenjen list, celo ni imel več vzroka štediti z osebnimi izpadi in napadi v najbolj nedostojni obliki na za obrtništvo toli zaslužene voditelje in vse tiste tovariše, ki se v svoji samozavesti in obrtniški dozorelosti niso dali zastrupiti z akutno boleznijo — idejo po ločeni zbornici — in so zato odklanjali vsako tuje prerošstvo pri nas. Zakaj, naše obrtništvo je bilo do pred nedavnim vedno složno, bilo je steber in opora naše pravilno usmerjene narodne in državne politike, krepak pospeševalen faktor plemenskega ujedinjenja pod krovo jugoslovenskega kralja in je vselej predstavljalo silo gospodarskega solidarnizma v državi in banovini.

Že se je zdelo, da je začela bojna moč ločenih pristašev pojemati, ker ni bilo njihovo orožje pravilno kaljeno, in komaj smo čakali, da pridejo zaslepljeni in prevarjeni tovariši zopet v naše vrste ter se složimo k skupnemu delu.

Za »Zanatlijo« in »Obrtnim Vestnikom« pa je prispela nenadoma v dravsko banovino pošiljka posebnega izdanka uslužnega »Obrtničkega Vjesnika« iz Zagreba, ki naj bi zbljuvala gorečo lavo nerazpoloženja poedinih obrtniških voditeljev in ki naj bi pokazala javnosti, da se dajo tudi gotove ideje kot »sokolska« in »jugoslovenska« prav dobro uporabljati in izrabljati v

dosego kakšnih posebnih namenov. S svojim zavijanjem in potvarjanjem dejstev v nekaterih sestavkih posebne izdaje tega uslužnega tovariškega glasila je bil namen dosežen, da so se namreč pisci člankov pred vso razsodno obrtniško javnostjo v dravski banovini prikazali kot faktorji, ki jim načelo gospodarske solidarnosti (naša banovina je najbolj terja) ni všečno in so se z načinom pisanja javno diskvalificirali.

V tem pogledu vsekakor prednjači članek z naslovom »Pojasnilo o Obrtnem Vestniku«. G. Mihelčič je bil intervjuvan, dajal je odgovor in bo imel morda še priliko dati odgovor in intervjuje, ki pa bodo govorili drugače, kakor pa govori vsebina njegovega. Pa to je stvar in osebna zadeva prizadetih. Nikakor pa ne moremo obiti ponašanja g. Mihelčiča v tem intervjuju, ko se sklicuje na svoje »sokolstvo« in »jugoslovenstvo« in očitovanje separatizma (mišljeno prav gotovo v nacionalnem in državotvornem pogledu) tistim tovarišem obrtnikom, ki ne padajo na kolena pred apostoli zveličavne ideje ločenih zbornic. Tudi po »Obrtnem Vestniku« so svojčas vlačili jugoslovensko idejo kakor cunjó baš tisti, ki imajo najmanj pravice poudarjati in izrabljati to idejo kot sredstvo v navadni borbi.

Jugoslovenska ideja je veliko preveč sveta, da bi se jo smelo izrabljati v doseg gotovega namena v navadnih borbah. Direktno pogrešno in skrajno nedostojno pa je, če se govori o ljudetovariših obrtnikih, ki niso pristaši ločenih zbornic, da niso Jugoslovani. Po svojevrstni ideologiji pristašev ločenih zbornic naj bi bil torej le tisti dober Jugoslovan, ki je za ločeno zbor-

nico. Kaj pa bo rekel g. Mihelčič obrtnikom v Podgorici, Skoplju, Dubrovniku in drugod, ki so za skupne zbornice? Mar ti niso Jugoslovani? Med slovenskimi obrtniki, ki so za skupne zbornice, se nahajajo borci, ki so žrtvovali svobodo, delo, čas in denar za našo jugoslovensko, nacionalno in državno stvar, medtem, ko oni majhni del tovarišev, ki hoče namigavati, da mi misimo jugoslovenski in nismo sokolski, pa da smo separatisti, še zdaleka ne more pokazati tako vnetih borcev za jugoslovensko idejo kot baš zagovorniki skupnih zbornic. Nam je jugoslovenska ideja svetinja, ki jo čuvamo neomadeževano — zaklenjeno v svojih poštenih srcih in nam ni ob vsaki priložnosti na ustih. Dejanja govore in jezik naj potem molči! Nič manj nesokolsko pa je, če se kdo po časopiših poudarja za Sokola. Tudi v naših vrstah so Sokoli — da, tako stari in tako požrtvovalni Sokoli, da g. Mihelčič in njegovi ožji tovariši še vedeli niso o sokolski ideji (nekateri morda tudi niso hoteli vedeti), ko so bili ti že Sokoli. Pa se ne ponašajo o tem po časopišju in se ne trkajo na prsi. Pravi Sokol je skromen, in le žalostno bi izgledalo naše Sokolstvo, če bi vsa njegova sila in moč slonela na zunanji bahavosti. To smo hoteli zapisati na tem mestu zato, ker nam je umljiv prozoren namen takega hvallisanja.

Gospodu Mihelčiču in pa vsem tistim, ki nam očitajo separatizem, pa ključemo, naj bodo iskreni in naj pošteno priznajo, da so oni za gospodarski separatizem v banovini, dočim smo mi vedno bili in bomo tudi še v bodoče le za gospodarski solidarizem in gospodarsko skupnost, kar terjata naš gospodarski položaj in stanovska zavednost.

Besedo »separatizem« naj torej naslovi g. Mihelčič naše!

Da se zve resnica!

Odgovor na klevete in neresnico o stroških ljubljanske zbornice. Gospod Kac se bo moral zagovarjati.

750.000 Din je ljubljanska zbornica dobila od obrtništva — dala je obrtništvo nazaj 680.000 Din, torej samo 70 tisoč dinarjev obrtniškega denarja je uporabila za vse poslovne stroške in vse uradništvo. Beograjska obrtna zbornica je samo za uradnike izdala 456.000 Din, torej sedemkrat več kot ljubljanska.

V posebni izdaji »Obrtničkega Vjesnika« se govori tudi o stroških ljubljanske zbornice in beograjske ločene obrtne zbornice. Že na prvi pogled se vidi, da so te številke namenoma prirejene tako, da bi se begalo naše obrtništvo. Ako bi gospodje, ki so te številke »delali«, hoteli biti res pravičniki, potem bi oni morali pri računanju stroškov ljubljansko kot skupno zbornico s tremi odseki primerjati z vsemi tremi ločenimi zbornicami v Beogradu. To bi bilo pravično. Ako bi to storili, potem bi videli, kako ogromno cenejša je naša skupna ljubljanska zbornica kot pa beograjske. Pa tudi sama ločena obrtna zbornica v Beogradu je dražja kot naša ljubljanska. Govoriti o tem, da plača srbski obrtnik samo 5 Din za svojo zbornico, je skrajno demagoško, neiskreno in neresnično. Obrtniki, vedite! Obrtna zbornica v Beogradu od sedaj sploh ni poznala pravih doklad, kajti ona se je vzdrževala iz taks, ki so jih obrtniki njej plačevali za obrtne liste. V Srbiji je namreč do sedaj obrtne liste izdajala obrtna zbornica in ne državna oblast kot pri nas. Te takse, ki jih je srbski obrtnik plačeval zbornici, so tudi do 400 odstotkov višje, kot pa doklade, ki jih je slovenski obrtnik plačeval naši skup-

ni zbornici. Ako srbski obrtnik za ločeno zbornico ni plačeval doklade, je torej plačeval visoke takse. Jasno je torej, da je srbski obrtnik plačeval več za svojo zbornico kot naš slovenski, če se pa to, kar on plača, imenuje namesto doklade taksa, je pač vseeno — plačati je moral. To naj našim obrtnikom povedo gospodje, ki v gori omenjenem časopisu zavijajo resnico.

Da pa bo slika glede stroškov jasna, omenjamo na podlagi točno ugotovljenih podatkov s strani izvedencev sledeče:

Ljubljanska zbornica je dobila od obrtništva na leto 750.000 Din na dokladah, od tega je dala 450.000 Din za obrtno pospeševalni urad, 200.000 Din za obrtno nadaljevalne šole, okrog 30 tisoč dinarjev za onemogle obrtnike itd., torej dala je obrtništvu nazaj 680.000 dinarjev, ostalo ji je le 70.000 dinarjev, reči in piši sedemdeset tisoč dinarjev od obrtniškega denarja, kar je ljubljanska zbornica uporabila za vse svoje uradno poslovanje, razsvetljava, kurjavo, poštnino, seje, potne stroške in za celokupno svoje uradništvo. Tukaj se naj pove, kar sami nasprotniki priznavajo, da je beograjska ločena zbornica izključno za svoje uradništvo izdala 453.000 Din, torej sedemkrat več nego je za upravo ljubljanske zbornice plačal slovenski obrtnik. Poleg tega naj omenimo, da je v zadnjih letih ljubljanska skupna zbornica znižala svoj proračun za 1 milijon dinarjev, medtem ko je v zadnjih letih beograjska ločena zbornica svoj proračun za preko pol milijona dinarjev zvišala. To je dovolj jasno za vsakega, ki pošteno in dobro misli. Tudi pripominjamo, da tajnik ljubljanske zbornice,

ki je že čez deset let v zbornični službi, nima tako velike plače, kakor jo ima tajnik beograjske komore, ki je komaj dobri dve leti v tej službi. Sedaj tudi vidite, obrtniki, kako zlobne, neresnične in izmišljene so one gorostasne številke, ki jih agitatorji za ločene zbornice trosijo okrog v slepi strasti, da bi škodovali ugledu te gospodarske institucije. Gospod Kac je zadnjič govoril na zborovanju v Ljubnem o plačah uradništva v ljubljanski zbornici in pri tem navajal neresnične in ogromno pretirane številke, zaradi česar bo pač moral dati odgovor na merodajnem mestu. Je-li pravilno, da se ljudje tako daleč spozabijo, da niti dobro ne premislijo, ali govore resnico ali ne. Hvala Bogu, da so povečini naši obrtniki pametni možje, ki prej premislijo, kaj govore in ki govore z razumom. In teh je ogromna večina, ki vsi hočejo ostati v skupni zbornici s samostojnim odsekom, ker se predobro zavedajo, da se bo le na ta način kaj doseglo. V današnjih težkih časih ne bomo razbijali in si delali samo večje stroške, ampak bomo skupno delali in štedili. Tako pravi vsak pameten gospodar in vsak dober obrtnik hoče biti tudi pameten gospodar.

Izprememba v carinjenju lepenke

»Službene Novine« prinašajo izpremembe v carinski tarifi glede carin na lepanko glasom tar. post. 442. Nadalje se popolnoma izpremeni klasifikacija lepenke na podlagi načina izdelave. Carinska postavka 442 se glasi sedaj takole:

442. Karton (lepenka) v teži nad 200 gramov na 1 m².

1. Nobarvana, nepremazana in ne natopljena v prirodni sivi, rjavii, beli ali rumeni barvi in prost karton iz tekstilnih materij a) v polah ročne izdelave maks. 20, minimalno 15 zlatih dinarjev za 100 kg, b) v polah in omotih strojnega izdelka 25, oziroma 17.

2. Premazan ali natopljen s katra² nom, asfaltom, firmežom, oljem in podobnimi materijami, 25, oziroma 20.

3. V masi barvan, z ene ali obeh strani prevlečen s papirnim slojem, premazan z belo ali drugo barvo, lepenka izdelana iz beljene ali nebeljene celuloze v prirodni barvi ali pobarvan 35, oziroma 30.

4. Koznat, vulkaniziran, valovit, plisiran, ubran in podlepljen z nepremazanim in nenatopljenim kartonom in slična 40, ozir. 30.

5. Lakiran, izdelan s prešanjem ali tiskanjem (desiniran), fotografično ali slikarsko (bristolški), prevlečen s katerokoli vrsto papirja razen omenjene v točki 3, 50, ozir. 40.

Bat'a v Beogradu

Pred dnevi je prispel znani češkoslovaški tvorničar Tomaž Bat'a na povratku s svojega potovanja na vzhod s svojim letalom v Beograd. V teku dneva je prvo pregledal podružnico svojega podjetja v Beogradu, nakar je posetil guvernerja Narodne banke g. Bajlonija. Popoldne je bil pri češkoslovaškem poslaniku, nato pa se je oglašil v ministru za trgovino in industrijo, kjer je obrazložil svoj načrt za otvoritev velike tovarne v Jugoslaviji, ki bi izdelovala obutev v prvi vrsti za izvoz ter bi zalagala vse balkanske države in države na bližnjem in daljnem vzhodu. Minister trgovine in industrije gosp. dr. Kramer je opozoril pri tej priliki gosp. Bat'o na nerazpoloženje, ki vlada v naši državi, zlasti v vrstah čevljarjev proti dopustitvi ustanovitve Bat'ove tovarne v Jugoslaviji.

Ekspeze načelnika dr. Marna na seji banovinskega sveta

Na seji banovinskega sveta dne 17. t. m. je sledila razprava o proračunu oddelka za trgovino, obrt in industrijo. Načelnik tega oddelka g. dr. Marn je podal obširen ekspeze, iz katerega posnemamo:

Banovinski proračun za strokovno šolstvo, pospeševanje trgovine, obrt in industrije, za tujski promet in za rudarstvo je sicer najmanjši, vendar se je v tem pogledu zelo mnogo storilo.

Strokovno šolstvo

Strokovnemu šolstvu je banska uprava posvetila največja pažnja, zavedajoč se, da se mora v banovini

dvigniti in uspešno razvijati industrija, trgovina in obrt,

ker se samo s kmetijstvom komaj polovica prebivalstva preživlja. Strokovne šole so sicer po večini državne, vendar pa njih krediti ne zadostujejo za vzdrževanje in jih mora banovina z izdatnimi zneski podpirati. Ker ni dovolj državnih učiteljev, se nastavlja učitelji na banovinski kredit. Na novo je pričela ta mesec delovati šola za glasbilo, ker noče banska uprava, da postane izdelovanje glasbil domača obrt. Tekom lanskega leta se je na novo ustanovil **pletarski tečaj** v Sodražici, ki bo kakor oni v Lužarjih postal stalna pletarska šola.

Obrtno in trgovsko nadaljevalnim šolam se posveča posebna skrb, ker se skrbi za izobrazbo kvalificiranih učiteljev za te šole, daje izdatne podpore in jih skrbno nadzoruje.

Za industrijo in trgovino skrbi banska uprava v tem pogledu, da daje stipendije marljivim dijakom, da posejajo v inozemstvu višje strokovne šole ali pa da si v inozemstvu praktično izpopolnjuje svoje znanje.

Obrt

Veliko skrb je posvetila banska uprava pospeševanju obrti, ki je zamaj banska uprava preskrbela za izdatne kredite v proračunu. Tem kreditom primerno se je povečalo tudi delo in so bili doseženi toliko lepši uspehi. Nabolj je skrbela banska uprava za izpopolnitev izobrazbe našega obrtništva. V ta namen je priredila v letu 1931

44 različnih strokovnih in mojsterskih tečajev.

Ker so v banovini najbolj razširjeni čevljarški, krojaški in mizarški obrti, so za te obrte nastavljeni posebni strokovni učitelji. Poleg tega so se vršili tečaj za obrtno knjigovodstvo, strojno pletilstvo, za višjo strojno izobrazbo, za strojnike in kurjače, za brivce, zlasti za damsko frizerstvo itd. Vseh udeležencev je bilo 1095. Pri vseh tečajih je krija banska uprava vse stroške za učitelje ter podela še izdatne podpore obrtnim združenjem, da so omogočile udeležbo brezposelnim in revnim združenim članom. Pletarski tečaj v Lužarjih je že vzgojil tako dobre pletarje, da se že več družin naravnost vzdržuje s pletarstvom. Vozna lončarska peč, ki je proračunana na 200.000 Din se je pričela graditi oktobra lanskega leta.

S postavitvijo lončarske peči s pripadajočo delavnico v Mlaki bo ustavljeno propadanje te prastare domače obrti, doslej se bo boljše kvaliteto blaga, vpeljalo izdelovanje novih predmetov, ki se jih do sedaj radi pomanjkljivo peči ni moglo zgraditi. Izboljšale pa se bodo tudi higijenske razmere tamošnjih lončarjev, ki bodo vsa svoja dela opravljal v lepi, moderno opremljeni skupni delavnici. Na stroške banovine je bil nabavljen tudi stroj za gnetenje glin. Preko

referata za pospeševanje obrti

je banska uprava uspešno posredovala tudi pri nakupu strojev v inozemstvu ter tudi skoro v vseh slučajih izposlovala carine prost uvoz Banske uprava se je pa tudi potrudila, da so mogli obrtniki na svojih tečajih spopolneno spretnost in pridobiti umetniški okus pokazati z razstavo svojih izdelkov in to zlasti na ljubljanskem velesojnu. Za razstavo malih obrtnikov je izposlovala na spomladanski in jesenski razstavi 160 m² prostora, ga na lastne stroške okusno opremlila ter brezplačno porazdelila med 25 raznih obrtnikov. Večina je bila z dobljenimi naročili zelo zadovoljna.

Strokovno izobrazbo obrtnega naraščaja je skušala banska uprava dvigniti tudi s podelitvijo primeranih podpor oz. stipendij, s katerimi je omogočila najsposobnejšim mladim mojstrom in pomočnikom posejanje tu in inozemskih strokovnih šol. Absolventi se morajo zavezati, da se bodo vedno odzvali event. povabilu banske uprave pri prirejanju tečajev iz njihovih strok. Porazdelilo se je okoli 160.000 Din. Nič manjšo skrb kot za tehnično spopolnitev našega obrtništva posveča banska uprava tudi prizadevanju, da dvigne našo

obrt na stopnjo umetniške obrti.

Zato izdatno podpira društvo Probuva v Ljubljani, ki goji in pospešuje umetno obrt (tudi na podlagi domačih narodnih motivov) pri vseh obrtnih strokah in pogah v modernem smislu. Za procvit obrtnega stanu je zelo važna vzgoja obrtnega naraščaja, zato je banska uprava podpirala vsa ona društva, ki delajo v tem smislu.

Banska uprava vzdržuje tudi krasno knjižnico, ki obsega preko 1200 del najrazličnejše obrtno - strokovne literature ter 25 obrtnih časopisov in revij, ki so obrtnikom vsak čas brezplačno na razpolago.

Domača obrt

Domačim obrtom je dravska banovina tudi posvetila svojo potrebno pozornost, ker se zaveda velike važnosti v materialnem in moralnem oziru te gospodarske panoge. Domači obrti dajejo našim najbolj potrebnim podeželom nekaj pribojška in navajajo ljudi k veselju do dela, snage, reda in realnosti v kupčevanju, kar je v moralnem oziru zelo velike važnosti. Zato se skuša s strokovnim sistematskim poukom posamezne panoge izboljšati, da dosežejo tehnično popolnost, na drugi strani pa se skuša vpeljati nove panoge brez škode za ostale, da se more zaposliti čim več siromašnega podeželskega ljudstva. Vedno se je poskušalo in se še išče najti nove ovire za približek našega siromašnega podeželja. Poleg že omenjenih se je posebno pospeševalo ženske domače obrte, predvsem čipkarstvo in podobne tehnike. Nov vir dohodkov za siromašno podeželsko ljudstvo se je odkril v izdelovanju ličnih mrežnih torbic, ki so se zaradi praktičnosti hitro udomačile, pri naših gospodinjah. Domačemu tkalstvu se nudi prilika za izpopolnitev z novo uvedenimi pol mehaničnimi stavkami, ki jih je banska uprava nakupila. V Prekmurju se je vršil pred kratkim kratek tečaj za tkanje na novih stavkah in se bode nadaljevalo s tečajem za vzorčno platno. V novem proračunskem letu se bo posebno gledalo na to, da se pospeši lesna obrt zlasti v Ribniški dolini.

Tujski promet.

Pospeševalna služba za razvoj tujskega prometa je tekom zadnjega proračunskega leta storila velik korak naprej. Poleg običajnega dnevnega dela je letos snelo na organih kr. banske uprave veliko delo prireditve tujsko-prometne razstave, ki je zelo zadovoljivo uspelo. Poleg tega je šlo tudi stremenje

za povzdigo našega hotelirstva.

Razpisal se je natečaj za vzorne podeželske gostilne, ki je dosegel prav lepe uspehe. Banska uprava ima na razpolago izbiro načrtov za vzorne gostilne. Po nalogu banske uprave se je napisala nova slovenska knjiga o serviranju, ki se že tiska ter utegne iziti v zelo razkošni opremi že meseca februarja. Da se prešturita stanje tujskega prometa in tujskoprometnih naprav v inozemstvu, se je tujsko-prometni referent podal na Salzburško, Tirósko, Vorarlberško, v Švico in Nemčijo, ki je povsod navezal stike s tujsko-prometnimi institucijami.

Prizadevanja lokalnih činiteljev za vzpenjačo na Bledu in na Šmarno goro je kraljevska banska uprava podprla s primernimi podporami in nasveti ter tako omogočila, da je načrt za vzpenjačo na Bledu dovršen že v podrobnosti, prav tako načrt gorske železnice na Pohorju, do čim so izdelani generalni načrti za vzpenjačo na Šmarno goro. Le sedanja gospodarska kriza je onemogočila, da se dosejati ni izvršil vsaj eden teh načrtov. Da omogoči razne

gostilničarske tečaje

in predavanja ter posveti strokovni strani gostilničarstva posebno pozornost, je banska uprava nastavila posebno strokovno-

ga honorarnega uradnika in nabavila lepo strokovno knjižnico. Živahno delo obeh Zvez za tujski promet v Ljubljani in Mariboru in drugih prometnih društev je banska uprava podpirala z izdatnimi prispevki. Banska uprava je tudi omogočila prireditve šahovskega turnirja na Bledu. Zanimali so se že prvi filmski posnetki naših narodnih običajev kot del velikega propagandnega filma o naši banovini. Za zgradbe in ureditve planinskih koč in domov je bilo izdanih Din 180.000, za kopališča in gorska pota 30.000 Din, za pospeševanje tujskega prometa vobče potom raznih društev pa Din 256.220, za propagando Din 143.000, za študij inozemskega hotelirstva in gostilničarstva se je izdalo znesek 4000 dinarjev.

Nasveti gg. članov banskega sveta v lanskem zasedanju so se čim bolj upoštevali in se je mnogo storilo za to, da postanejo tudi drugi kraji letovišča, ki doslej še niso bila. Pri tem pa povdarjam, da zavisi ta akcija največ od lokalnih činiteljev, ki naj delajo na to, da ustvarijo predpogoje, kajti lepa narava in dober zrak sama še ne privabita letoviščarjev, ampak ti zahtevajo tudi gotove udobnosti.

Debata

Nato je g. ban otvoril splošno razpravo o proračunu tega oddelka.

Industrialc g. Bonač je izjavil, da pričajo postavke v proračunu oddelka za trgovino obrt in industrijo, da posveča banska uprava razveseljivo pažnjo vsem za naše gospodarstvo važnim vprašanjem. Tujski promet je ravno za našo banovino izredno važen činitelj. Delo, ki ga je banska uprava za razvoj tujskega prometa že storila, naj bi se v večjim uspehom nadaljevalo.

G. Janžekovič je prosil, naj bi banska uprava zastavila vse sile, da bi se odpravil monopol, ki je našemu gospodarstvu mnogo škodil.

G. Zadravec je nato prečital svoj predlog k proračunu oddelka za trgovino, obrt in industrijo. Zal je ta proračun znižan, kar bo občutno zadelo posebno obrtno-nadaljevalno šolstvo, katero se doslej še ni moglo razviti zaradi pomanjkanja strokovno izobraženega učiteljstva. Pozdraviti je določeno vsoto 80.000 Din za strokovno izpopolnitev učiteljstva obrtno nadaljevalnih šol. Ta postavka naj se v prihodnjem proračunu še zviša. Pri nas naj se uvedejo tudi tečaj za sposobne mojstre, da približamo delavnico šoli, šola pa delavnici. Ne manjka nam mojstrov-strokovnjakov, pač pa pedagogično-metodično izobraženih obrtnikov-specijalistov. Poslovalnici obrtno-pospeševalnega urada naj se pomaga s tem, da se dodeli zaslužnemu poslovodji inspektorju g. Založniku pisarniško moč. Pogreša postavko za strokovno literaturo trgovsko-obrtnega značaja. Mariboru je obljubljena iz Beograda nižja obrtna šola. Za to šolo naj se določi že iz letošnjega proračuna večji znesek. Šola bi bila za hotelirsko, oblačilno in kovinsko stroko. Hvalevredna je pažnja banske uprave glede vajejskih domov. Posebno bi priporočal ustanovitev vajejskega doma v Mariboru. Za obrtno šolstvo naj se preskrbe tekom leta poučni strokovni filmi. Važno je, da banska uprava še v naprej obdrži v evidenci pospeševanje umetne obrti. Prekmurci si žele strokovno izobrazbo v pečarstvu. V novi šoli za glasbilo pripravijo zlasti izdelovalne tamburice in harmonik. Nosilec tuj-

skega prometa pri nas je SPD. To društvo naj zaradi tega dobi izdatno podporo. Treba bo misliti na ustanovitev novo predpisanih obrtno-okrožnih združenj. Banska uprava naj stvarno presoja predloge glede teh novih obrtnih organizacij.

Dr. Roš je opozoril na časopisne vesti o ukinitvi nekaterih vlakov v naši banovini. Kraji med Ljubljano in Celjem bodo izgubili dva dopoldanska vlaka, katera bo prizadeto prebivalstvo najbolj pogrešalo. Kraji med Ljubljano in Celjem ne bodo imeli od 8. do 16. ure nobene železniške zveze. Tudi Rimske toplice bodo zaradi tega kot letovišče in zdravilišče zelo trpele. Predlaga, naj železniška uprava raje ukine dva nočna vlaka in naj se vpoštevajo želje Rimskih toplic. Z majhnimi žrtvami bi bila lahko bolj urejena tudi avtobusna zveza med Laškim in Celjem.

G. Litrop izjavlja, da je proračun VIII. poglavja v znesku 2.850.125.— Din izredno pičel. Od tujskega prometa in domače obrti ima zlasti kmetijski stan velike koristi. Vprašanje tujskega prometa je tudi vprašanje našega kmetijskega gospodarstva. Denar za pospeševanje obrta je v korist tudi kmečkemu ljudstvu. Kmečki naraščaj gre večinoma v obrt. Če pomagamo našemu obrtu, pomagamo tudi kmetu. Zato predlagam, naj se povisajo postavke za podpore učencem srednje tehnične šole in drugih strokovnih šol in podpore za obrtno-nadaljevalne šole in za pospeševanje obrta in domače industrije v pasivnih krajih.

Kako se sme pošiljati moka

Davčni odsek finančnega ministrstva je razposlal finančnim direktorjem okrožnic, v kateri objavlja, da se mora moka na prevozu po železnici opremiti s plombo Privilegirane družbe za izvoz kmetijskih pridelkov. Finančne direktorije bodo potom organov finančne kontrole sporočile trgovskim mlinom, da smejo pošiljati rženo in ječmenovo moko samo s spremnico pristojnega oddelka finančne kontrole. Kadar sprajme kupec take moke pošiljko, je dolžan prijavititi svojem oddelku finančne kontrole in predložiti spremnico na vpogled. Finančni oddelak bo moko pregledal in če se mu bo spremnica zdelo sumljiva, bo vzel vzorec moke in ga poslal v analizo najbližjemu državnemu laboratoriju ter bo po dobljenem poročilu laboratorija nastopal po zakonu, to je, če bi bila moka pšenična ali pšenična in ržena ali pa mešana z ječmenom, poslal referat o tem sreskemu načelstvu, ki je pristojno za pošiljatelja moke. Če bi se taka moka zalotila brez spremnice, se bo nastopilo po zakonu, moka bo zaplenjena in poslana v analizo. Če analiza ugotovi, da je moka mešana, se bo vsa količina smatrala za pšenično moko.

Napredek obrtništva je mogoč le v slogi!

stre in pomočnike z vajenci v veliko družino, ki stremi za tem, da dvigne obrtniški stan in pomaga tudi vsej državi do boljše bodočnosti. V tovarnah so izletniki videli, kako se pridobiva železo, ki ga udeleženci ekskurzije obdelujejo in pretvarjajo v umtovore. Vsakega atoma železa se pa drži znojna kaplja delavca in zato je v tovarnah z znojem požlahtneno železo vredno vsega spoštovanja in ljubezni. Občujmo s tem plodom dela in znoja kakor z vsakdanjim kruhom in prav tako spoštljivo ga prijemljimo v roke. Bodite ponosni na svoje delo in na svoje žulje in ta ponos naj nas vodi skozi vse življenje! Vedno bolj boste pa spoštovali blago, ki ga obdelujete in s tem tudi svoj poklic, če se izučite in izpopolnite. Za izpopolnitev skrbe Zadruga ključavničarjev, šole, Zavod za pospeševanje obrti in pa država, ki vam dajejo teoretsko in ročno sposobnost. Brez meločljive skupnosti teoretske in ročne sposobnosti je nemogoč napredek, prav tako pa napredek tudi ni mogoč brez tovariškega sodelovanja med mojstri, pomočniki in vajenci. Tudi vsak mojster je vajenec do sodnega dne; zato se pa spoštujmo med seboj! Le skupno delo učiteljstva in mojstrov omogoča obrtnemu naraščanju strokovno in teoretsko sposobnost, če hočemo tekmovali tudi z inozemstvom ter tako pomagati k okrepnosti naroda in države. Ko je govornik še čestital prirediteljem k odlično uspeli

ekskurziji, ga je nagradil viharen aplavz navzočih. Govornik je za njim nadučitelj g. Potočnik v imenu učiteljstva, češ da je ta izlet tako domač in prijateljski, kakor bi bili bofri pripeljali svoje birmance na izlet. Če bo med učiteljstvom, mojstri, pomočniki in vajenci vladalo vedno tako lepo razmerje in soglasje, bomo vsi srečni in zadovoljni, ker bomo delali po geslu: Bistre glave, delavne roke in dobra srca! Vse te temelje srečnega življenja imamo pa idealno združene v kralju Aleksandru, zato se ga pa okleajmo z vsjo ljubeznijo!

Ko so izletniki po teh besedah priredili navdušene ovacije kralju in državi, je v imenu vajenskega odbora pozdravil mojstre in učitelje vajenec g. Culekar. Zahvalil se je vsem, ki so omogočili tako lep izlet, predvsem pa g. Martinčiču, ki je vse tako lepo pripravil. Ko je pozdravil ljubljanske goste tudi blagajnik jeseniške Kolektivne obrtne zadruge g. Petač, so si izletniki podrobno ogledali vse oddelke tovarne KID na Jesenicah, kjer so jih vodili gg. Janko Pristov, Lojze Požnel in Tone Bernhard, nato so se pa zvečer z najkoristnejšimi vtisi vračali v Ljubljano.

Izlet je dokazal, kaj je mogoče doseči v slogi. Mojstri so se spoznali med seboj, pa tudi z vajenci in pomočniki. Postali so si prijatelji, zato bo pa izlet tudi izvir in temelj skupnega delovanja in sloge.

Ključavničarski vajenci v tovarnah KID

(Nadaljevanje in konec.)

Že dopoldne so na Jesenicah na kolodvoru pričakovali ljubljanske izletnike zastopniki jeseniške kolektivne zadruge, ki jih pa niso našli, ker so ljubljanski gostje izstopili na Javorniku; zato so pa deputacijo jeseniške Kolektivne zadruge z načelnikom g. Segulinom, tajnikom Čopom in blagajnikom g. Petačem Ljubljancami z največjim zadovoljstvom pozdravili šele pri kosilu.

Predsednik prireditvenega odbora g. Martinčič je najprej pozdravil ravnatelja g. Polaka in učiteljstvo, zastopnika Zbornice ZTOI in g. Josipa Reberka, ki je zastopal kot podpredsednik Zavod za pospeševanje obrti ZTOI in Obrtno društvo v Ljubljani, nadalje pa Zadrugo ključavničarjev z njenim načelnikom g. Breskvarjem in pa seveda tudi zastopnike jeseniških obrtnikov. Zahvalil se je vsem, ki so omogočili ekskurzijo, namreč ZTOI, Zvezi obrtnih zadrug, Zavodu za pospeševanje obrti ZTOI, tvrdki Schneider in Verovšek, predvsem pa Zadrugi ključavničarjev, ki je največ žrtvovala v korist vajencev, za kar ji bodo vajenci gotovo hvaležni vse življenje.

V daljšem globoko zamišljenem govoru je zastopnik ZTOI g. Reberk govoril o tesnih vezeh, ki družijo moj-

Statistični oddelek OUZD (Ivo Lah):

Razvoj gospodarske krize v Jugoslaviji

Moderne metode proučevanja gospodarskih procesov zlasti gospodarskih kriz bazirajo na takozvanih »gospodarskih barometrih«. To so tekoči statistični podatki o gospodarstvu. Ker Jugoslavija še nima »konjunktornega instituta«, ki bi sistematično proučeval razvoj narodnega gospodarstva, skuša Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani ta nedostatek nadomestiti z lastno statistiko o številu zavarovanih delavcev in o višini delavskih plač.

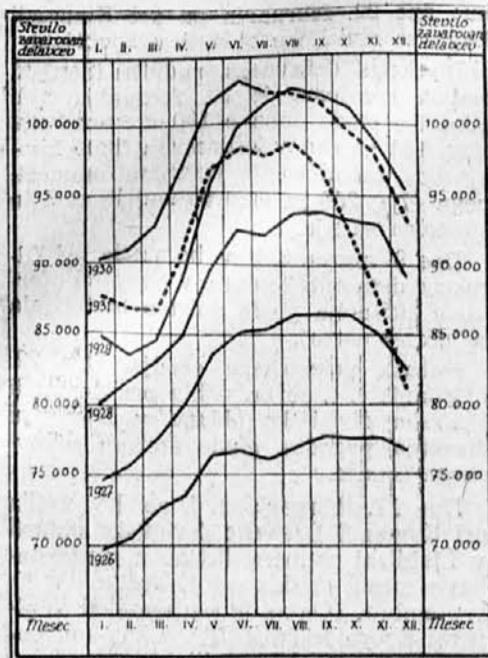
Slika 1. predstavlja število zavarovanih delavcev v posameznih mesecih od leta 1926 do 1931. Začetek krize pade v julij 1930. V avgustu istega leta je padlo število zavarovanih delavcev pod nivoju 1929. Prve tri mesece leta 1931 je kriza rapidno napredova-

la. Naslednja dva meseca april in maj se kriza ni poostila, temveč v gotovem pogledu celo nekoliko zboljšala. V juniju se je pojavila prva bojazen o likvidnosti denarnih vlog in število zavarovanih delavcev je padlo pod stavež leta 1929. V avgustu 1931 se je začelo pomanjkanje gotovine in od tedaj število zavarovanih delavcev rapidneje pada. V oktobru je število zavarovanih delavcev padlo pod nivoju leta 1928 in v decembru celo pod nivoju 1927. Gospodarska delavnost je torej nazadovala za več kot štiri leta.

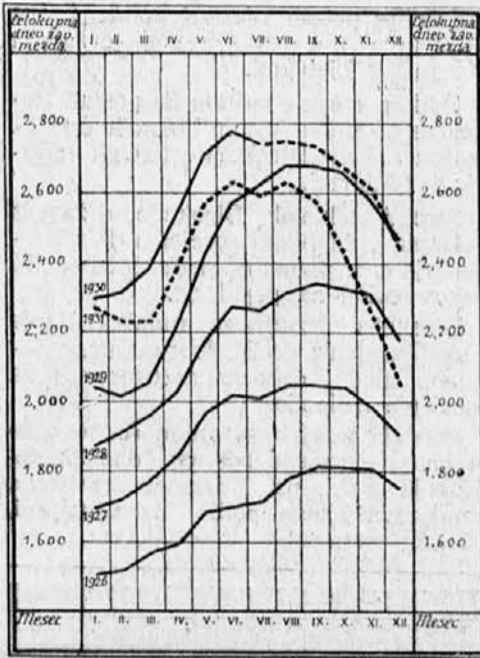
Slika 2. predstavlja kretanje celokupne dnevne zavarovane mezde v tisočih dinarjev. Celokupno zavarovana mezda je padla v decembru 1931 daleč pod nivoju leta 1928. Zavarovano de-

lavstvo je izgubilo tako vsled odpustov iz služb in krajšanja plač na prejemkih nad Din 10.000.000 mesečno. Dohodki urada (zavarovalni prispevki) so padli vsled tega za več kot 500.000 Din mesečno t. j. skoraj za 15%.

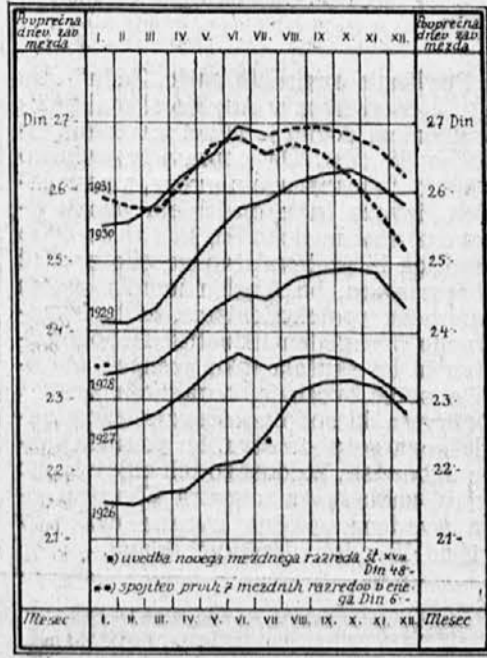
Slika 3. predstavlja kretanje povprečne dnevne zavarovane mezde, katera odgovarja približno povprečnemu dnevemu delavskemu zaslužku. Povprečna dnevna zavarovana mezda kaže v glavnem iste faze kot v sliki 1. in 2. samo nekoliko manj intenzivno. Povprečna zavarovana mezda je padla v decembru 1931 daleč pod nivoju 1929. Faktične plače delavstva so pa padle še mnogo več, ker urad pazi na to, da delodajalci vedno pravilnejše prijavljajo delavske zasluzke.

Slika 1.

Slika 2.

Slika 3.

Centrala češkoslovaških trgovskih in obrtnih zbornic za sistem skupnih zbornic

Izredno zanimivo je mnenje, ki ga je podala centrala češkoslovaških trgovskih in obrtnih zbornic ob priliki izdelovanja zakona o gospodarskih zbornicah na Češkoslovaškem. V tem svojem mnenju se je centrala izrecno izrekla proti ločitvi zbornic — dasi vemo, da vprašanje ločenih zbornic na Češkem sploh nikoli ni bilo aktualno kljub temu, da slovijo češki obrtniki za najzavrednejše, mogoče v vsej Evropi —, ter je to svoje mnenje, ki je za naše razmere aktualno tako-le utemeljevala:

Sistem skupnih trgovskih, obrtnih in industrijskih zbornic je pač največja prednost tega novega zakonskega načrta. Ta konstrukcija zbornic se je dobro obnesla; v Nemčiji so se pojavili mnogi glasovi s strani narodnih gospodarjev, ki zahtevajo, da bi se izvedla reorganizacija zborničnega sistema na način kakor so urejene avstrijske zbornice, kajti Nemčija ima komaj kakih 120 trgovsko-obrtnih skupnih zbornic, vse ostale so ločene. Pri tem so zelo značilni razlogi, ki so spreminjali avstrijski načrt zakona za skupne zbornice iz leta 1913. in ki govore zakaj so ločene obrtne zbornice odpovedale in iz katerih razlogov je želeli zopet njih združitev. Če je zahtevala nemška vlada mnenje zbornic, tedaj je večkrat dobila troje popolnoma različnih mnenj; gotovo je, da je velike vrednosti le ono zbornično mnenje, ki je izdelano na podlagi skrbnega pretehtanja interesov vseh gospodarskih grup in ki je redoma rezultanta gospodarskih moči celotnega zborničnega okoliša, neka srednja pot med zahtevami posameznih grup. Vse one organizacije tako prisilne, kakor tudi prostovoljne, ki so ustanovljene le v interesu posameznih podjetnikov, so v odnosu do splošnih interesov pristranske. V instituciji skupnih zbornic moramo gledati neki nepristranski organ, ki primaša do izraza končno voljo vseh; obstoj takega organa pa je tako v interesu skupnosti, kakor tudi v interesu mirnega sožitja vseh komponent gospodarskega življenja. Zato je novelacija zakona o zbornicah v tem pravcu važna naloga gospodarske politike. Vlada bi morala podvzeti tozadevno izpremembo zakona tudi tedaj, če bi mogoče tega ne zahtevala nobena izmed gospodarskih skupin, ki bi hotela dajati prednost gotovi specialni organizaciji; te so namreč v stanju opravljati še druge naloge, katere sicer niso mogoče v okviru zborničnega zakona — (po

interesentih izvoljeni sosveti glede vprašanj industrije, trgovine in obrti) — ker ne upoštevajo drugih gospodarskih grup, vsled česar zamorejo radi svoje enostranosti slabše varovati njih lastne interese, kot pa to lahko store skupne zbornice.

Zakon o srednjih trgovskih šolah sprejet

Beograd, 17. februara. Narodna skupščina je na današnji seji razpravljala o zakonskem načrtu o srednjih trgovskih šolah. V imenu odbora, ki je zakon proučil, je poročal narodni posl. Stijčić, ki je povdarjal važnost tega zakona in priporočil skupščini, da ga sprejme. Ob splošni pozornosti je nato povzel besedo minister za trgovino dr. Kramer, ki je v obširnem govoru obrazložil predloženi zakon in povdarjal, da je glavni cilj tega zakona definitivna ureditev našega strokovnega šolstva. V svojem govoru je orisal razvoj strokovnega šolstva od osvobodjenja do danes. Sedaj imamo v vsej državi 688 strokovnih šol s 4820 učitelji in 71.590 učenci. Vse te šole pa niso enotne. Zaradi tega ureja novi zakon ustroj in učni načrt vseh teh šol. Vprašanje prejemkov učnega osebja bo — novo urajeno skupno s prejemki ostalih državnih uslužbencev v novem finančnem zakonu.

Nato je govorilo še več narodnih poslancev, nakar je bil zakon v načelu sprejet. Nato je sledila še podrobna razprava, ki ob uri, ko to poročamo, še traja.

3 organizacij

Zahvala. V podporni fond Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani so darovale nastopne tvrdke: Behnmann Vladimir, Zagreb 100 Din; Faber Julius A. G., Stuttgart 300 Din; Wolff A., Zagreb 20 Din; Löffler Friderik, Celje 100 Din; Pauschin Alojzij, Ljubljana 50 Din; Rosenblatt Maks, Zagreb 100 Din; Stern I. i brat, Beograd 50 Din; Weiss Iso, Zagreb 100 Din. Vsem plemenitim darovalcem izreka združeno načelstvo tem potom svojo najtoplejšo zahvalo, združnim članom pa toplo priporoča, da v slučaju potrebe naročajo pri teh tvrdkah svoje potrebščine in blago. — Načelstvo.

Pokrajinska zadruga kleparskih, instalacijskih in kotlarskih mojstrov v Ljubljani sporoča, da se bo vršila dne 26. t. m. vajenska preizkušnja. Prošnje je treba glasom okrožnice nasloviti na načelstvo. Načelstvo.

Ivo Lah.

Naša statistika in nemške reparacije

Nemci se dobro zavedajo, da je Društvo narodov doživelo svoj največji debakel. Glavni namen te organizacije je kakor znano, onemogočiti vojno s splošno mednarodno razorožitvijo, z vzajemnim podpiranjem napadene države in z gospodarskim bojkotom napadala. Ravno nasprotno temu lepemu idealu pa vidimo, da mnogo držav — članic DN — podpira japonsko invazijo v kitajsko ozemlje z različnimi diplomatičnimi akcijami, z dobavljanjem orožja itd., dočim je napadena Kitajska skoraj popolnoma osamljena. Prišli smo tako daleč, da se dva giganta Daljnega vzhoda bojujeta na življenje in smrt brez vsake vojne napovedi, dočim istodobno študirajo diplomati v Ženevi razorožitvene probleme. Za persiflazo tega razorožitvenega teatra so kitajski delegati napeljali v sejno dvorano DN radio-zvočnik, ki prenaša grom topov pred Šanghajem v Ženevo, da diplomati pri proučevanju razorožitve lahko slišijo »uspehe« svojega dela.

Zalostne rezultate razorožitvenih konferenc in svetovno gospodarsko krizo hočejo Nemci izrabiti za črtanje reparacij. V zadnjem času je začela cela vrsta nemških gospodarskih in zabavnih revij prinašati reklamne članke proti plačevanju reparacij. Tako n. pr. objavlja letošnja februarška številka »Wiener Magazin« na strani 29 članek »Quo vadis Europa?« izpod peresa E. Kronberga. Eden glavnih vzrokov sedanje gospodarske krize naj bi bila preobremenitev Nemcev z reparacijskimi anuitetami. V dokaz navaja med drugim tudi statistiko najvišjega statusa (Höchstziffer) vseh brezposelnih delavcev v letu 1931 v posameznih evropskih državah, in sicer:

Nemčija 8.462.011, Anglija 2.806.475, Italija 753.248, Poljska 453.760, Češkoslovaška 451.210, Avstrija 334.041, Belgija 207.277, Jugoslavija 14.428 itd.

Avtor imenuje gornje podatke naga števila (nackte Zahlen) iz **oficielnega** poročila mednarodnega urada dela v Ženevi. Tendenca članka je vprašanje, kako pride Nemčija z več kot 8 milijoni, t. j. 15% brezposelnih do tega, da plačuje visoke reparacije državam, v katerih brezposelnosti skoraj ni, n. pr. v Jugoslaviji, ki ima samo 14 tisoč, t. j. 1% brezposelnih? Ali bi na bilo povoljno za rešitev gospodarske krize, črtati jugoslovenske reparacije v višini 3.543 milijonov zlatih mark?

Neumevno nam je, kako more poročati Mednarodni urad dela v Ženevi, da je imela Jugoslavija leta 1931 največ 14.428 brezposelnih, ko vsak dobro ve, da je ta številka mnogo, mnogo preizkušena. Padec delavcev, ki so zavarovani pri OUZD v Ljubljani, je znašal 15. XII. 1931 napram istemu datumu leta 1929 celih 15.052, torej več kot po poročilu MUD v celi Jugoslaviji in sicer brez ozira na sekularno povečanje delavcev z ozirom na prirast prebivalstva, katera je znašala v prvem desetletju po vojni 5000 delavcev letno. Upoštevajoč vse okolnosti vsega delavstva vse Jugoslavije, moramo ceniti maksimalno število brezposelnih v letu 1931 z najmanj 300.000.

Zdi se nam, da je MUD v Ženevi skonstruiral predmetno število 14.428 naših brezposelnih na podlagi mesečnih poročil Centralnega odbora za posredovanje dela v Beogradu, katera izkazujejo približno enako visoke številke brezposelnih. Znano pa je, da se pretežna večina brezposelnih delavcev ne obrača na javne borze dela, ker je to radi nizkega števila ponudb dela mnogokrat brez pomena. **Jasno je, da vsled tega podatki borz dela ne smejo biti oficijelno merilo naše brezposelnosti.** Merodajni faktorji naj se potrjujejo, da z nepravilnimi in neresničnimi statističnimi podatki ne bomo delali reklame v inozemstvu v našo lastno škodo kot n. pr. za izgubo reparacij, saj je Hooverov moratorij, radi katerega je izpadla lanskoletna reparacijska kvota v višini ca 800 milijonov dinarjev, povzročil mnogo težav na našem denarnem trgu, kar smo vsi težko občutili na naši lastni koži.

Varstvo pred strupenimi plini

Kratke opombe in navodila za zaščito zaledja v slučaju plinske vojne.

Vsi listi v državi so na prošen, da ta članek v celoti ponatisnejo.

Vojna sredstva prošle svetovne vojne so bila puška, nož, ročne granate, topovi, strojnica, tanki itd., v prihodnji vojni pa se pričakujejo še strupi.

Vojni strupi so plini ali strupene tekočine, ali pa strupen prah; vse te tri oblike vojnih strupov so hujše, ko vsa dosedanja sredstva. Življenje vseh živih bitij je vsled njih ogroženo, tako da mora človeštvo zastaviti vse moči, da se jih ubrani — če vojne drugače ni mogoče preprečiti.

V obrambi proti njim imamo sledeča sredstva: maske (prave in improvizirane), dihalne aparate (Draeger ali Fensi), hišna zavetišča za prebivalce vsake hiše, skupna zavetišča za ljudi celotne okolice in reševalne oddelke in naprave.

1. Vsakdo mora dobro poznati plinsko masko in njen filter, oziroma dihalni aparat (Draeger); vsakdo mora vedeti, kako je ravnati z bombami, v katerih je kisik, kako se uporablja klorovo apno, kaj je obleka zoper iperit, in sluherni naj bo dobro poučen o hišnih in skupnih zavetiščih.

Dobro si ogledaj polnovredno plinsko masko. Najvažnejši del vsake take maske je filter, ki razkužuje in zadržuje večino vojnih strupov, da jih ne vdihavamo, zato je treba filter vedno preizkusiti, preden ga uporabiš, ali dobro funkcionira.

2. Vsakdo naj se nauči masko pravilno nameščati na obraz, ker sicer mu tudi preizkušena maska ne reši življenja. Vadi se v nameščanju, vadi se v dihanju skozi masko. Po vsaki uporabi maske je treba filter menjati, vadi se v menjanju filtra; kadar je filter izrabljen in ga hočeš zamenjati z novim, ga vzemi iz maske na zavarovanem kraju potem, ko si krepko zadnjič skozi njega vdihal. In ko je novi filter nameščen, šele izdihaj prvič in dihaj mirno dalje. Pazi, da ti ne bodo strupeni plini uhajali skozi masko pri robovih. To preprečiš s tem, da robove namažeš z vazelinom, lanolinom, recinovim oljem ali glicerinom. Uporaba filtra pri maski te varuje v gostem plinu neka lko pol ure.

3. Bolj siguren kakor maska je dihalni aparat sistema Draeger in Fensi. Kdor ga ima, naj se vadi v dihanju in naj ve, koliko časa traja zaloga kisika v njem. Človeku srednje velikosti zadostja za eno uro mirnega dihanja 30 litrov kisika. Vedeti moraš, koliko kisika vsebuje tvoj aparat.

(Nadaljevanje prihodnjš).

Driporočljive knjige

Uspeh. — Izšla je tretja številka revije za trgovsko vedo »Uspeh« (Urednik in izdajatelj Emil Podkrajšek) s sledečo bogato in zanimivo vsebino: Dvanajst človeških želja (Vstani in hodi!) Uporabi svoje znanje! Ali so velike firme brez srca? »Nagli« uspehi. Ali imamo ostarele trgovce na debelo? Zakaj ne maramo dejstev. Če bi imeli možganomer! Pusti sina, da živi svoje življenje! Dobiček je treba plačati. Zakaj si odprl prodajalnico? Kaj dela prodajalnica priljubljeno? Uspešna dejavnostvenost je podobna čaranju. Nekaj za nič. Šef. Odjemalec, vaš prijatelj. Prodajalec, zastopnik, pooblaščenec firme. Posnemajte! Knjige, ki vam služijo. Mož uspeha. (Edison) Edisonov pogreb. Po svetu. Kako se dokopljem do boljše službe? Znameniti tehnični in stavbni velesajem 1. 1932. Izložba privabi kupce. Revija, ki je nekakšen slovenski Efficiency Magazin, se je radi svoje bogate in smotrene vsebine kaj hitro vpeljala ne le samo v trgovskih krogih marveč jo čita z zanimanjem tudi napreden obrtnik, ki išče novih potov za napredek svojega obrata in višjo življenjsko usposobljenost. Revija toplo priporočamo.

Iz založbe »Žena in dom.« »Koledar za leto 1932«. Po svoji smotnosti uređitvi bi lahko rekli, nekako dopolnjuje knjigo »Vzorna gospodinja« z različnimi nasveti za hišo in dom, poleg tega pa skrbi še za prijetno in podučno razvedrilo. Koledarski del je namenjen gospodinjstvenemu knjigovodstvu, zato je že

Ste že poravnali naročnino?

samo v tem izpričana praktična raba koledarja za sleherni umno gospodinjstvo. Obe knjigi toplo priporočamo v naba-vo našim obrtniškim ženam in tudi njihovim hčeram. Kompletna zbirka pa bo marsikod utegnila nadomestiti kuharske in gospodinjске tečajje, kjer teh iz kakršnikoli vzrokov ob zimskih večerih ni bilo. Knjige se naročajo pri založnici »Žena in dom«, Ljubljana, Dalmatinova ulica.

Razno

Elektrifikacija Bolgarije. Do 1. januarja t. l. je bilo v Bolgariji docela in moderno elektrificiranih 48 mest in 66 vasi. Z lastnimi modernimi električnimi centralami razpolaga 65 mest in vasi. Celokupna proizvodnja električne energije pa se ceni na okroglo 96,000,000 KWS.

Povišanje angleških carin. Zadnji dve leti je ostal uvoz v Anglijo skoraj neizpremenjen, dočim je padel izvoz za približno 38 odst. Da popravi trgovinsko bilanco z zmanjšanjem uvoza, s povečanjem izvoza in z ojačenjem svojih financ z novimi dohodki, ki naj se dobe tako, da bi prebivalstvo ne bilo preveč obremenjeno, bo Anglija uvedla sistem zmernega protekcionizma, ki bo znatno prilagodil industriji in poljedelstvu in bo skušala tako prenesti v Anglijo svoje tvornice, obratujoče drugje. Državam, ki bodo upoštevale težnje angleškega gospodarstva, bo priznala razne ugodnosti. Za dosego teh ciljev bo po izjavi zakladnega ministra Chamberlaina uvedena splošna uvozna carina v višini 10 odst. vrednosti blaga.

Dobave in licitacije

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 22. februarja t. l. ponudbe glede dobave 80 m verig in 105 m jermenov.

Dne 15. marca t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku **Direkcije državnih železnic v Ljubljani** ofertna licitacija glede dobave materiala za gornji stroj (drsalniki, pričvrstila, plošče, ojstrine, drogi, korenice, tirni prerezi, kretnice).

Oddaja zakupa in zgradbe buffeta na postaji Krapina se bo vršila potom ofertne licitacije dne 23. marca t. l. pri **Direkciji državnih železnic v Zagrebu.**

Oddaja zakupa in zgradbe kolodvorskega buffeta na postaji Grosuplje se bo vršila potom ofertne licitacije dne 21. marca t. l. pri **Direkciji državnih železnic v Ljubljani.**

Oddaja zakupa buffeta na postaji Rakec se bo vršila potom licitacije dne 23. marca t. l. pri **Direkciji državnih železnic v Ljubljani.**

Strojni oddelak Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 25. februarja t. l. ponudbe glede dobave 250 parov cokel za pepelarje.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 25. februarja t. l. ponudbe glede dobave instrumenta za merjenje izolacije.

Prodaja konjskega gnoja se bo vršila potom ustmene licitacije dne 22. februarja t. l. pri **Komandi dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani, Rimska cesta 22.**

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 25. februarja t. l. ponudbe glede dobave manesmanovih cevnih jeklenih kolen.

Dne 4. marca t. l. se bo vršila pri **odseku za nabave Ministrstva saobračaja, pošte, telegrafa in telefona v Beogradu** ofertna licitacija glede dobave naprave za jačanje telefonskih pogovorov.

Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 5. marca t. l. pri **Direkciji državnih železnic v Subotici** glede dobave 320.000 kg portland-cementa; do 8. marca t. l. pa glede dobave telegrafsko-telefonskega materiala. Dne 16. in 18. marca t. l. pri **Upravi državnih monopolov, ekonomski oddelak v Beogradu** glede dobave raznega papirja.

Dobava smučarskih čevljev se bo vršila potom ustmenih licitacij in sicer: dne 20. februarja pri **III. oddelku Zavoda za izdelavo vojaških obk v Zagrebu**; dne 22. februarja pa pri **Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani.**

Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 29. februarja t. l. ponudbe glede dobave 130 m³ jamskega lesa, 150 komadov kalipatron, 1000 kilogramov rafiniranega destilata mineralnega olja, 200 m manesmanovih cevi in 10 kolen za nje.

Dne 9. marca t. l. se bo vršila pri **Direkciji državnih železnic v Subotici** ofertna licitacija glede dobave materiala za gornji stroj.

Dobava pekovskega orodja. Dne 22. februarja t. l. se bo vršila pri **Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani** direktna pogodba glede dobave pekovskega orodja.

Dne 27. februarja t. l. se bo vršila pri **Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani** ustmena licitacija glede dobave mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoj pa pri isti komandi).

Direkcija državne železarne Vreš sprejema do 2. marca t. l. ponudbe glede dobave 370 komadov plinskih cevi.

Dne 25. februarja t. l. se bo vršila pri **Komandi vrbaske divizijske oblasti v Banja luki** licitacija glede dobave 3330 m³ drv.

Centralna mlekarica državnega dobra »Belje«. Beli Manastir (Baranja) sprejema ponudbe za dobavo 500 zaobjev za razpošiljanje surovega masla.

Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 10. marca ponudbe glede dobave 1000 m jeklenih vrvi.

Dne 22. februarja t. l. se bo vršila pri **Dravski delavnici v Ljubljani** ofertna licitacija glede dobave 28 kub. m lesa; dne 29. februarja t. l. pa glede dobave stroja za izdelovanje konic za kolesa.

Dne 7. marca t. l. se bo vršila pri **Direkciji državnih železnic v Subotici** ofertna licitacija glede dobave materiala za gornji stroj (vijaki, groverjevi obroči, tračniki, tirfoni).

Dne 2. marca 1932 se bo vršila pri **Direkciji državnih železnic v Sarajevu** ofertna licitacija glede dobave 30.000 komadov mrežic za plinsko razsvetljavo.

Direkcija državnega rudnika Kakani sprejema do 25. februarja t. l. ponudbe glede dobave 39 komadov kotlovnih in 2 komadov podpornih cevi.

Oddaja zakupa buffeta na postaji Vreš se bo vršila potom ofertne licitacije dne 22. februarja 1932 pri **Direkciji državnih železnic v Sarajevu.**

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 22. februarja t. l. ponudbe glede dobave 500 m platnenih cevi, gumijevih cevi, 4000 m jeklenih vrvi in 500 m železnih vrvi.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 22. februarja t. l. ponudbe glede dobave 300 komadov košar za valične ležaje, 500 komadov flanš, 100 komadov osov, 200 m okroglega Siemens-martinskega jekla.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Tvornica ZA DUŠIK D. D.
in
AGA-RUŠE

udružene jugoslov.
tvornice acetilena in
oksigena d. d.

zadovoljujeta s svojimi prvovrstnimi proizvodi:

KARBIDOM-DISSOUS-PLINOM in KISIKOM

širo om vse Jugoslavije na stotine

avtogenskih varilcev

in nudita tisočermirno, lepo in sočnobele

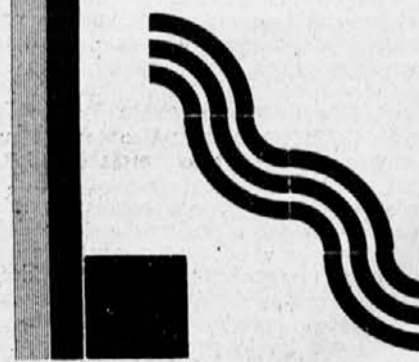
acetilensko luč

izkoristajte tudi Vi te njihove proizvode v svojo korist!

Prijeten radio sprejem nudijo naši radio aparati!

Najmodernejše tipe
Radio aparati brez antene na električni tok.
Zahtevajte ponudbe in brezobvezno predavanje!

Jugosport r. z. z. o. z.
Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 13.

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI
CENTRALA: KONGRESNI TRG 4 **PODRUŽNICA: LJUTOMER**

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje